

Entomologische hulpmiddelen in Ned.-Indië.

In het Geneeskundig Tijdschrift voor Ned.-Indië (Dl. LXVII, 1927, bldz. 12) heb ik als noodhulp voor het aansteken van muskieten het gebruik van cactusdoornen beschreven. De Heer CORPORAAL vestigde er mijn aandacht op, dat misschien het gebruik van dergelijke doornen een uitkomst zou zijn voor de verzamelaars van Hymenoptera, Microlepidoptera enz., en ik voldoe gaarne aan zijn opwekking, om deze hulpmiddelen in ruimeren entomologischen kring bekend te maken.

In de omgeving van Batavia vond ik twee cactus-soorten, welke doornen bruikbaar bleken. *Cereus* sp. leverde mij de fijne doornen, geschikt om zelfs kleine muskieten aan te steken, mits deze nog versch waren, zonder meer beschadiging dan bij het gebruik van fijne insectenspelden onvermijdelijk het geval is. Grove doornen, geschikt om spelden No. 6 te vervangen, leverde *Opuntia dillenii* Haw.

De doornen hebben boven stalen spelden het voordeel, duurzamer te zijn. Ik gebruik ze nu sinds een jaar of zeven en heb nooit bemerkt, dat ze vergaan. Verscheidene stalen spelden zijn in dien tijd geheel doorgeroest en de muskiet is als een rijpe vrucht afgevallen. Wel kan men dit voorkomen door in plaats van stalen spelden zilveren stiftjes te nemen. Ik heb echter bij muskieten en vliegen, die hiermee waren opgeprikt, herhaaldelijk waargenomen, dat de stift op den duur niet pakt, dat het insect er los op komt te zitten en als een razende ronddraait, als men er tegen ademt.

Van deze gelegenheid maak ik ook gaarne gebruik, om op een ander, in Oost-Indië voorkomend, entomologisch hulpmiddel de aandacht te vestigen. Het is kajoe gaboes of kajoe poelèh aër, het wortelhout van een *Alsonia*-soort. Het wordt o.a. ook gebruikt voor vulling van tropenhoeden. Het is zeer licht en flink stevig, terwijl zelfs de fijnste spelden er gemakkelijk in gestoken kunnen worden. Het kan gebruikt worden als bodem in insectendozen, en in plaats van vlierpitblokjes. Op de laatste hebben blokjes van kajoe gaboes dit voor, dat ze compacter en steviger zijn en dat de spelden er vast in blijven zitten. Stalen spelden roesten in dit hout niet meer dan in vlierpitblokjes of in

turfplaten. Het hout laat zich gemakkelijk met een zakmes bewerken. In doozen, die kort te voren een bodem van dit hout hadden gekregen, had ik soms veel last van houtluizen. Daarom werden de plankjes later vóór het gebruik gesteriliseerd, door ze een uur lang droog tot 80° C. te verwarmen, wat ze zeer goed verdroegen.

Een nadeel van beide genoemde hulpmiddelen is, dat ze niet in den handel zijn. Zelfs in Indië is kajoe gaboes, ofschoon het in de industrie gebruikt wordt, niet in den handel. Door de vriendelijke tusschenkomst van den Wedono van Bekassi (Res. Batavia), kon ik echter elke gewenschte hoeveelheid tegen zeer matige vergoeding krijgen. De Alsonia-stammen zijn grillig gevormd, de grootste \pm 15 cM. dik. Een cactus, zeer gelijkende op den Cereus, die mij te Batavia de fijne doornen leverde, zag ik voor de ramen van een Haagschen bloemist geprijsd voor f 20.—. Om Batavia had ik ze op verlaten kampongerven voor het weghalen.

S. L. BRUG.

Entomologische Utensiliën.

Met zeer veel belangstelling nam ik kennis van den inhoud van de hieraan voorafgaande mededeeling van den Heer BRUG, wiens groote vindingrijkheid hem in staat gesteld heeft, zich in Indië in den vorm van Cactus-stekels het aansteekmateriaal te verschaffen, waaraan hij behoefte had. Verder vestigt hij de aandacht op kajoe gaboes, dat als onderlaag in insectendozen en in plaats van vlierpit-blokjes gebruikt kan worden. Op mijn verzoek was de Heer BRUG zoo welwillend, mij eenige stukjes kajoe gaboes te bezorgen, waarvoor ik hem bij dezen nogmaals dank zeg.

Daar ik mij steeds voor alle mogelijke entomologische utensiliën geïnteresseerd heb, daarbij altijd strevende, om het goede door het betere te vervangen, meende ik, dat het misschien niet ongewenscht zou zijn, uit mijne ondervinding het een en ander mede te deelen, dat allicht niet van algemeene bekendheid is.

Vooreerst wil ik in herinnering brengen, dat ik in nummer 167 der Entomologische Berichten, Mei 1929, p. 444, een vergelijkend onderzoek publiceerde tusschen verschillende